

**БУРГАСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ - ЦЕНТЪР ПО ХУМАНИТАРНИ
НАУКИ**

ИЗПИТЕН ВЪПРОСНИК

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

СПЕЦИАЛНОСТ ПСИХОЛОГИЯ – ОКС – бакалавър

- 1.** Терминът психология. Възникване на психологията като самостоятелна наука. Философски и естественонаучни предпоставки за възникване на психологията като самостоятелна наука. Обект и предмет на науката психология. Научно определение на понятието психика. Основни категории психични явления.
- 2.** Предмет и същност на историята на психологията. Персоналистичен и натуралистичен подход. Ролята на *Zeitgeist* за формиране на идеите. Психологически школи.
- 3.** Основни психични дейности и тяхното психо-физиологично разбиране. Когнитивен процес, афективен процес, памет, съзнание, волева активност, интегриране на психичните процеси и способността за самоопределение. Същност на когницията – възприятно-представна дейност, сензорен синтез, структура и функции на различните сетивни анализатори и централните им представителства в мозъка.
- 4.** Когнитивни процеси. Дефицити в развитието на когнитивните процеси – възприятие, внимание, памет, реч и език.
- 5.** Измерване и структури на интелигентността – модели на Ч. Спийърмън, Л. Търстоун, Дж. Гилфорд, Дж. Кател. Алтернативни подходи към интелигентността – културен контекст, множествена интелигентност, триархична теория.

- 6.** Метод на наблюдението. Видове наблюдение. Трудности и грешки при наблюдението. Записване и регистрация на данните от наблюдението. Самонаблюдението като метод – предимства и недостатъци.
- 7.** Психологически експеримент. Модели на емпирични изследвания. Фази на експеримента. Планиране на експеримента: основни планове(дизайни). Видове експерименти. Оценка на валидността на експерименталните изследвания: външна и вътрешна валидност.
- 8.** Метод на интервюто. Принципи за ефективното интервюиране. Видове интервюта. Надеждност и валидност на интервюто.
- 9.** Метод на тестовите: дефиниране на психологичния тест. Класификация на тестовите: според вида на тестовата ситуация; според типа на отговора на включените в теста айтеми; според използването на езика; според основния методологичен принцип, стоящ в основата на създаването на теста. Съответствие между целта на психологичното оценяване и използваните тестове за измерване и оценка. Нормативни и критериално ориентирани тестове. Тестова батерия. Аprobация на теста.
- 10.** Надеждност. Грешка на измерването. Класическа тестова теория. Методи за изчисляване надеждността на теста. Валидност. Типове валидност. Коефициент на валидност и коефициент на детерминация. Конвергентни и дискриминантни доказателства.
- 11.** Теории за психичното развитие. Проблемът за развитието в психодинамичните концепции - З. Фройд, неофройдисти. Когнитивни теории за развитието – Ж. Пиаже, Л.С. Виготски. Бихейвиористични концепции – Б.Ф. Скинър, А. Бандура. Теории, фокусирани върху контекста на развитието – етологична теория, екологична теория, идеята за психичното развитие на Л. Бърк.
- 12.** Периодизация на психичното развитие. Критерии за периодизация: развитието на интелекта (Ж. Пиаже), връзката дете – възрастен (А. Валон), водещият тип

дейност (Д. Б. Елконин), психичните новообразувания (Л. С. Виготски).
Периодизация на психичното развитие от Л. Бърк. Преходи /кризи/ в психичното развитие.

13. Идеята за психичното развитие и периодизация на психичното развитие в теорията на Е. Ериксън. Епигенетичен закон за развитието. Базисни компоненти /чувства/ на развитието. Етапи на жизнения цикъл. Психосоциални кризи. Познавателно и психосоциално развитие в ранна зряла възраст. Измерения и цели на развитието в зрелостта и старостта.

14. Психопатологични отклонения в основните сфери на психичен живот. Симптом, синдром, разстройство, психична криза, психична болест. Стресови разстройства: Стресът като общ адаптационен синдром, стрес и дисстрес, разстройства, свързани с дистреса. Разстройства в емоционалната сфера: депресивни и манийни състояния, суицидно поведение и суициден риск.

15. Категорията „личност” в психологията. Теорията за личността – същност и основни аспекти. Обхват и фокус на теориите за личността. Основни проблеми, с които се занимава Психологията на личността като наука. Критерии за оценка на теорията за личността.

16. Феноменологичната теория на К. Роджърс. Структура на Аз-концепцията. Методи за измерване на Аз-концепцията, техниката Q-сортировка. Самоактуализация на личността. Вътрешна съгласуваност на Аз-концепцията и конгруентност. Защитни процеси и механизми.

17. Мотивацията за учене. Мотивацията като процес. Мотивационна система-същност и функции на мотивите. Теорията на Е. Маслоу. Мотиви за учене. Социалното учене – А. Бандура, Р. Уолтърс. Трето поколение психолози представители на социалното учене – Дж. Аронфрид, У. Бронфенбренер.

18. Убеждаваща комуникация: същност и модели. Основни фактори на директното убеждаване. Форми на индиректна (непряка) убеждаваща комуникация.

- 19.** Междупличностното познание: основни закономерности при формиране на перцептивния образ в комуникационния процес. Ролята на стереотипите в междугруповото общуване.
- 20.** Ефектите на конформизма и подчинението: факторите на груповото влияние и силата на авторитета: експериментални изследвания и обяснителни модели.
- 21.** Цели и задачи на клиничната психология. Клиничната психология като част от полето на психологията и професията „клиничен психолог“. Разлика между клиничната психология, невропсихологията, медицинската психология, психопатологията, психотерапията. Структура на психичното функциониране. Степен на развитие на организацията на личността. Първични защитни процеси и вторични защитни механизми.
- 22.** Консултативната ситуация и консултативния процес в психологичното консултиране. Първи прием и първо интервю в психологичното консултиране.
- 23.** Методи за научно изследване в психолингвистиката. Свободен асоциативен експеримент. Метод на семантичния диференциал на Чарлз Осгуд. Условнорефлекторна методика. Методи за изучаване на трансформациите в границите на изреченията и на свързания текст. Методи за експериментално изучаване на построяването на свързан текст.
- 24.** Психология на здравето. Дефиниции на здраве, болест, здравни грижи. Биомедицински и биопсихосоциален модел на здравето. Здравно поведение – измерване и фактори. Превенция и промоция на здраве.
- 25.** Основи на позитивната психология. Субективно благополучие, психично благополучие, щастие и удовлетвореност от живота: дефиниране на понятията, концепции и изследвания в контекста на хедонистичното и евдемонистичното направления. Субективното благополучие и оптималното развитие и функциониране на личността.

26. Психология на трудовата мотивация. Екзистенциално-смислови детерминанти на труда. Психологически аспекти на удовлетвореността от труда. Качество на условията на труд.

27. Положителни нагласи и поведения на служителите – организационна привързаност, ангажираност, производителност, интегритет. Отрицателни нагласи и поведения на служителите – професионален стрес, конфликти, текучество.

28. Организационна култура и организационна ефективност. Основни модели на организационната култура. Стратегии и интервенции за организационна промяна и развитие.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

Адлер, А. (2001) Индивидуална психология: Практика и теория, т.1, т. 2 „ИК Здраве и щастие“.

Айзенк, Х. (1987) Модел за личност. С.

Андреева, Л.М. (2007) Социално познание и междуличностно взаимодействие, София, изд. УИ„Св.Кл.Охридски“.

Арънсън, Е. (2009) Човекът-социално животно, София, изд. „Дамян Яков“.

Балтаджиева, Й. (2017) Психология на развитието в детска и юношеска възраст. БСУ

Балтаджиева, Й. (2019) Психология на общуването. БСУ

Божкова, Е. (2013) Истината за психичните болести, изд. ЦПСП.

Бърк, Л. (2012) Изследване на жизнения цикъл на човека.изд.Дилок, С.

Гарднър, Х., ()Множество интелигентности, изд.Изток Запад

Даскалова,Ф. (2003) Психолингвистика. София

Дезмънт, М. (2007) Жестове и поведение. С.

- Деларош, П. (2011) Проблемите на юношеството, изд. ЦПСП, БПП
- Джонев, С. (2001) Социалната организация. Теория, диагностика, консултация, София, „Софи-Р”
- Джонев, С., Димитров, Пл. (2014) Организационно консултиране. Мениджмънт и управление на човешките ресурси, I-III т., София, „Ен Джи Би-Консултинг”
- Еленбергер, А. (2006) Откриване на несъзнаваното. История и развитие на динамичната психиатрия, Леге Артис.
- Енциклопедия по психология и поведенческа наука, (2008) ред. Р. Корсини, Изд. Наука и изкуство.
- Ериксън, Е. Идентичност: младост и криза. (1996) София: Наука и изкуство.
- Ларше, Жан-Клод, (2013) Терапия на менталните болести /Опитът на християнския Изток от първите векове/, изд. Фондация Комунигас.
- Зиновиева, И. (1997) Диференциална психология. От психология на индивидуалните различия към психология на индивидуалността. София: Албатрос.
- Зиновиева, И. (2011) Личност и индивидуалност. София: Издателство на продуцентски център ЛМ.
- История на психологическата мисъл. (1999) Христоматия. С.
- История на психологическата мисъл. (2000) Христоматия. С.
- Каплан, Р., Д. Сакъзо. (2013) Психологическо тестиране. София: Изток-Запад.
- Кентауиц, Б., Х. Родригър, Д. Елмс. (2011) Експериментална психология. С.
- Кеш, А. Психология за Dummies, (2006) изд. Алекс Софт, София.
- Клиничен психиатричен речник
- Коен, Б., Р. Брук Лий. (2013) Основи на статистиката за социалните и поведенческите науки. София: Изток-Запад.
- Кори, Дж. Теория и практика на консултирането и психотерапията, изд. Изток-Запад
- Кримова, Ал. (2004) Личността извън норма, изд. Образование – София.

- Лакан, Ж.. (2011) Имената на бащата, изд. Сиела.
- Лакан, Ж.. (2008) Семейните комплекси, изд.Сиела.
- Лапланш, П. Речник по психоанализа, изд. Колибри,
- Макуилямс Н., Психоаналитична диагностика, изд. Леге Артис, 2020
- Маслоу, Е. (2010) Мотивация и личност. С., Кибеа.
- Минева, К. (2017) Траектории на развитие и лечение на зависимостите от психоактивни вещества. БСУ.
- Минева, К. (2017) Личността между свободата и контрола. БСУ.
- Минчев, Б. (2013) Психология. С., изд. Сиела.
- Морисън В., Бенет П., Въведение в здравната психология, изд. Изток-Запад, 2013
- МКБ-10, (1992) Психични и поведенчески разстройства /Клинични описания и диагностични указания/, Център за сътрудничество със СЗО по проблемите на психичното здраве, София.
- Московиц, Ж.Ж.. (2013) За какво служи психоанализата, изд. ЦПСП.
- Московичи, С. /ред./ (2006) Социална психология, София, “Д.Яков”
- Николов, П., Александрова Н., Кръстев Л. С. (2007) Педагогическа психология. Бл.
- Остерийт, П. (2007) Въведение в детската психология. С.
- Папазова, Е. (2013) Личностни характеристики и социални проблеми в юношеството. Институт за изследване на населението и човека – БАН.
- Пинкър, Ст. (2007) Езиковият инстинкт. Как умът създава езика., София
- Попов, Г. (2010) Обща и клинична психопатология, изд. Стено – Варна.
- Проданов, М. (2014) Психология на убеждаването и влиянията, Пловдив, УИ „П.Хилендарски”
- Проданов,М.(2021) Психологични методи за измерване и оценка (скали и въпросници), Бургас, Балтика-2002
- Психозите, (2013) сборник, изд. Сиела.
- Психология на познанието – хрестоматия, ред. Л.Андреева

Работа в екип със страдащото бебе и дете, (2013) изд. ЦПСП.

Ратнер, Й. (2005) Психоанализа. Класиците. С., Кибеа.

Ригио, Р.(2008) Въведение в индустриалната/организационната психология, София, „Дилок”

Ръководство за изследване на детето. (2001, 2004) Сборник 1 и 2. С.

Сиймън, Д. Д., Дъглас Т. Кенрик, (2002) Психология. С.

Скинър, Б. (1997) Отвъд свободата и достойнството. С.

Славин, Р. (2004) Педагогическа психология , София, Наука и изкуство.

Справочник за диагностичните критерии на ДСН-IV-ТР. София: Българска психиатрична асоциация/изд. „Изток-Запад“

Стаматов,Р., Сарийска,Св.(2022) Позитивна психология, Пловдив, „Хермес“

Стаменкова, Н. Психологически изследвания. Курс лекции. ВСУ

Стърнбърг, Р. (2012) Когнитивна психология, изд. Изток Запад.

Уиникът, Д. У. (1999) Игра и реалност, София.

Франкъл, В. (2013) В: „Човекът в търсене на смисъл”, София: Хермес.

Франкъл, В. (2001) Теория и терапия на неврозите, изд.Лик.

Фриц, Р. (2002) Основни форми на страх, Лик.

Фройд, З. (1992) Отвъд принципа на удоволствието, Издателство “Наука и изкуство”, София.

Фройд, А. (2000) Егото и защитните механизми, ЛИК.

Фройд, З. (1991) Въведение в психоанализата, Издателство „Наука и изкуство”, София.

Фром, Е. Бягство от свободата. (2001) София, изд. Захари Стоянов.

Хорни, К. (1998) Основи на психоанализа. Imago Mundi.

Чалдини, Р. (2005) Влиянието. Психология на убеждаването, София, „Изток-Запад”

Чаморо-Премусик, Т. (2015) Диференциална психология. София: Изток-Запад.

Шулц, Д. (2004) Психология на растежа: модели на здравата личност, София, Изд. Наука и изкуство.

Шулц, Д., Шулц, С. Е. (2006) История на модерната психология. София, изд. Наука и изкуство.

Юнг, К. Г. (1995) За основите на аналитичната психология. Пл.

Юнг, К.Г. (2006) Психологически типове. София, УИ „Св. Климент Охридски”.